

Talk with me

Volunteer language mentors
for refugees

MANUAL

pentru training-ul intercultural
al tinerilor refugiați

Training-ul intercultural al tinerilor refugiați

De ce este important să învățăm despre alte culturi?

În țările unde am crescut, am învățat cum trebuie să facem lucrurile, ce se așteaptă de la noi, cum să ne comportăm, cum se organizează și se fac lucrurile, cum comunicăm, despre familie, cum ne exprimăm, ce mâncăm, ce muzică ascultăm, cum să lucrăm, să învățăm și să ne petrecem timpul liber etc. Văzând, învățând de la părinții noștri, familie, vecini, profesori, la școală etc. ne formăm într-o cultură în care am crescut și trăim.

Însă, bineînțeles, culturile pot să difere: nu doar de la țară la țară, dar chiar și în țara noastră: de exemplu, putem vedea lumea diferit, dacă am crescut într-un oraș mare sau într-un sat mic.

Cu toate acestea, cultura în care am crescut are un impact asupra modului în care gândim, a valorilor pe care le avem, a comportamentului nostru, a felului în care comunicăm etc.

Unele dintre aceste diferențe sunt evidente, de exemplu, cele vizuale, precum felul în care ne îmbrăcăm, stilul nostru sau gesturile tipice. Dar, desigur că există o mulțime de dimensiuni invizibile sau ascunse, pe care nu le putem vedea, nescrise sau neexplicate, însă simțite sau așteptate. Și în majoritatea cazurilor nu suntem conștienți de aceste dimensiuni ale culturii.

„Semne vizuale” ale culturilor:

Pentru a-i face pe participanți să-și dea seama de aceste semne ale culturii, folosim exercițiul

„Gesturi” în grupuri mixte. Cum să exprimi:

- Da - nu
- Dezacord - acord
- a-i plăcea ceva/ a-i displăcea ceva
- a exprima: „ești un caraghios!”
- a exprima: „Ești super!”
- Salut / la revedere
- stop
- pleacă! /vino!
- fii atent

Apoi vorbim despre semne diferite ale culturii, de exemplu:

- obiceiuri de a lua masa și tradiții
- conceptul de frumusețe
- saluturi
- cum ești prezentat și cum te prezinți

Dimensiuni „invizibile” ale culturii:

Apoi discutăm despre feluri de a face lucrurile în diferite țări sau culturi, de exemplu:

- cum ajungem să ne cunoaștem reciproc
- familia
- prietenia: cum să-ți găsești prieteni și lucrurile tipice pe care le faceți împreună
- timpul liber
- distanța fizică acceptabilă: conceptul de apropiere și distanță între oameni
- intensitatea sonoră acceptabilă în public și în privat
- rolul bărbatului și al femeii
- cum să ajungi să-ți găsești un partener?
- limbajul direct/indirect
- conceptul de timp/ punctualitatea
- conceptul de igienă, curățenia etc.

Dar, desigur că există variațiuni, atât între culturi, cât și în interiorul uneia. Este deci important să înțelegem diferitele dimensiuni ale culturii și să fim deschiși și lipsiți de prejudecăți. Dacă avem competențe interculturale, putem să interpretăm și să înțelegem mai bine diversele situații și să evităm conflictele interculturale și neînțelegerile.

Dimensiuni ale culturilor

Cum ne „culturalizăm”?

Exercițiul 1: Întrebați participanții: “Cum înțelegi o cultură? Te naști cu ea? O “deprinzi” doar trăind într-o anumă țară?”

Scrieți ideile și grupați-le.

Rezultatul va fi că sunt 3 metode de a “deprinde” o cultură:

1. **A o învăța** (formal și informal, conștient și inconștient, prin limbaj, artă etc.)
2. **A o împărtăși/transmite de la o generație la alta** (familie, colegi, media, școală, biserică)

3. **A o deprinde prin simboluri** (gesturi, haine, obiecte, steaguri, icoane religioase, limbajul fiind probabil printre cele mai importante și influente).

A trăi într-o țară nouă înseamnă că ați pierdut partea de învățare despre cultura gazdă. Deci va trebui să compensați prin celelalte metode.

„Cum învățăm despre o nouă cultură?”

Exercițiul 2: Gândiți-vă la situații întâlnite aici în noua voastră țară, unde nu înțelegeți ce se întâmplă, unde aveți impresia că sunteți înțeleși greșit sau unde lucrurile erau complet diferite față de țara voastră de origine. Gândiți-vă la diferențele culturale și la unele din provocările pe care le-ați avut comunicând cu alții.

Formatorul va aduna situațiile descrise și va încerca să le explice în funcție de nivelul de cunoaștere al limbii de către refugiați. Formatorul va putea folosi teoria „Dimensiunilor culturilor” a lui Geert Hofstede (detalii în materialul „Curriculumul training-ului pentru mentorii de limbă”).

Este important să fiți conștienți de reguli, așteptări și valori ascunse în noua voastră țară. Ca să vă faceți o idee despre cum să prezentați aceasta în limbaj accesibil, am făcut o prezentare despre cultura locală, care ar putea să vă servească drept exemplu. În această versiune veți găsi o prezentare a câteva obiceiuri românești.

- În cultura românească este foarte important să împarți suc sau alimente. Dacă mănânci ceva, cel puțin oferă-te să împarți cu cei din jurul tău.
- Consumarea numai a unei supe la o masă este, de obicei, considerată "insuficientă", deci jignitoare pentru gazdă.
- Dacă o persoană îți oferă ceva (de ex. o băutură), este obișnuit să nu acceptați

pe loc. Are loc mai întâi un fel de joc de rol, oferindu-se și refuzându-se de mai multe ori, până când la final poți accepta.

- Scoate-ți încălțăminte când intri în casă. Este nepolitic să intri încălțat.
- Se mănâncă pâine la aproape orice masa.
- Curentul, aerul care circula între două ferestre sau uși deschise, este considerat periculos și învinuit pentru multe probleme de sănătate.
- Este obișnuit ca oamenii care împart un mijloc de transport în comun să vorbească unii cu alții chiar dacă nu se cunosc.
- Dacă lucrurile care se strică, se repară, nu se aruncă!
- O ieșire timpică de sfârșit de săptămână implică grătarul! Mulți români adoră să

își prăjească mâncarea (și mai ales carnea) în aer liber.

- Nu se dă un număr par de flori. (este considerat specific pentru înmormântări)
- De obicei, când te întâlnești cu oameni cunoscuți, se strange mâna între bărbați și se sărută femeile pe ambii obraji.
- Dacă cineva te invită la cină sau la casa lor, este bine să nu aduci nimic. Românii nu consideră că trebuie să aduci ceva. Sunt bucuroși să vă aibă acolo și să vă servească cu de toate (din care trebuie să și consumați).
- Românii își organizează singuri petreceri de zile de naștere. Nu trebuie și nu se așteaptă să le organizezi tu.
- Mulți români merg la munte. Așa că fii pregătit să fii invitat.

Srijinul acordat de Comisia Europeană pentru producția acestei publicații nu constituie o aprobare a conținutului. Acesta reflectă doar opinia autorilor, iar Comisia nu este răspunzătoare pentru orice utilizare a informațiilor conținute în aceasta.

